

1 MÄÄRITELMÄT

Tässä liitteessä tarkoitetaan seuraavilla määritelmillä, isolla alkukirjaimella kirjoitettuna, tässä kappaleessa kullekin määritelmälle kirjattua merkitystä. Tämän lisäksi tässä liitteessä käytetään isolla alkukirjaimella kirjoitettuna termejä, jotka on määritelty säättösähkömarkkinasopimuksessa.

Elektroninen tilaus tarkoittaa sitä, että Fingrid tilaa Säättösähkömarkkinaosapuolen Säättösähkömarkkinoille jättämän Säättösähkötarjouksen lähettämällä tästä elektronisen sanoman Säättösähkömarkkinaosapuolelle.

Säättötarjouksella tarkoitetaan Säättösähkömarkkinaosapuolen tämän liitteen mukaisin ehdoin tekemää tarjousta Säättösähkömarkkinoille.

2 SÄÄTÖSÄHKÖMARKKINOIDEN SÄÄNNÖT

2.1 Säättösähkömarkkinoille osallistumiselle asetettavat vaatimukset

Säättösähkömarkkinaosapuoli voi antaa Suomessa sijaitsevasta säädettävästä resurssista Säättötarjouksia Fingridin ylläpitämille Säättösähkömarkkinoille. Säättösähkömarkkinoilla tehtävät kaupat perustuvat fyysiseen säätöön.

Säädön tulee olla toteutettavissa täyteen tehoonsa 15 minuutin kuluessa tilauksesta. Säätö on voitava toteuttaa tarjotulla teholla koko käyttötunnin ajan. Säädön vähimmäiskesto on 1 minuutti.

Säättösähkömarkkinoille voidaan osallistua sellaisella resurssilla, josta Fingridillä on käytettävissään reaaliaikainen päätötehomittaus tai muu reaaliaikainen tieto, jolla aktivointi voidaan todentaa.

2.2 Tarjoussäännöt

Säättötarjoukset annetaan Fingridille erillisen *Fingridin säättötarjous ja tarjouksen tilaus ohjeen* mukaisesti. Fingrid julkaisee kulloinkin voimassa olevan ohjeen kotisivuillaan.

Säättötarjouksia voidaan jättää aikaisintaan kuukausi ennen tarjouksen kohteena olevaa käyttötuntia. Niitä voidaan muuttaa ja peruuttaa 45 minuuttiin asti ennen kulloisenkin käyttötunnin alkua, minkä jälkeen ne muuttuvat sitoviksi. Sitovia Säättötarjouksia voi jättää puhelimitse tämänkin jälkeen, mutta tällöin Fingrid ei takaa, että niitä käytetään tämän liitteen määrittämässä järjestyksessä.

Fingrid voi halutessaan pyytää Säättösähkömarkkinaosapuolelta lisää Säättötarjouksia.

Säättötarjouksen tulee sisältää seuraavat tiedot säädettävistä resursseista:

- teho (MW), erikseen ylös- ja alassäättötarjoukset
- hinta, erikseen ylös- ja alassäättötarjoukselle (€/MWh)
- säättötarjouksen resursseille etukäteen liitteessä 3 määritelty nimi
- reservitieto, jos Säättötarjous on tehoreservitarjous tai varavoimatarjous.

Samasta resurssista voi jättää useampia Säättotarjouksia. Puutteellista Säättotarjousta ei huomioida Säättösähkömarkkinoilla.

Yhden Säättotarjouksen vähimmäiskapasiteetti on 5 MW, jos Säättotarjous voidaan tilata elektronisesti. Muutoin Säättotarjouksen vähimmäiskapasiteetti on 10 MW. Vähimmäiskapasiteetin täyttyessä Säättotarjousta voidaan korottaa minimissään 1 MW:n portaissa.

Osuusvoimalaitoksen osuus tulee tarjota erillisellä laitosnimellä.

Säättotarjous voi koostua useasta yksiköstä ts. säätäviä resursseja voi aggregoida seuraavin ehdoin:

- aggregoidun kapasiteetin tulee sijaita samalla säätöalueella (etelä / pohjoinen) ja
- aggregoidun kapasiteetin tulee olla saman tasevastaavan taseessa
- aggregointi on sallittu kulutus- ja tuotantotaseen kesken.

Jos samaan Säättotarjoukseen on aggregoitu resurssia sekä kulutus- että tuotantotaseesta tai osuutta osuusvoimalaitoksesta, tulee Säättotarjouksessa eritellä tasekohtaiset tehomäärät.

Leveyspiiri 64° jakaa Suomen eteläiseen ja pohjoiseen säätöalueeseen.

Ylössäättotarjouksen maksimihinta on 5000 €/MWh.

2.3 Tarjousten käsittely ja tilaus

Jokaista käyttötuntia varten Fingrid toimittaa Suomen Säättotarjoukset pohjoismaisille Säättösähkömarkkinoille, jossa Säättotarjoukset ovat käytettävissä sekä pohjoismaisen järjestelmän että myös viereisten synkronialueiden tarpeisiin. Pohjoismaisilla säätösähkömarkkinoilla muodostetaan pohjoismainen tarjouslista asettamalla ylössäättotarjoukset järjestykseen periaatteella halvin Säättotarjous ensin ja alassäättotarjoukset periaatteella kallein Säättotarjous ensin.

Tasehallintaa ja taajuuden ylläpitoa varten Säättotarjoukset (pois lukien tehoreservi- ja varavoimatarjoukset) käytetään hintajärjestyksessä pohjoismaiselta tarjouslistalta, jos se on sähköjärjestelmän tilanne huomioon ottaen mahdollista. Jos sähköjärjestelmän tilanteen vuoksi Säättotarjousta ei voida käyttää, valitaan tarjouslistalta edullisin käytettävissä oleva Säättotarjous.

Säättotarjous voidaan tilata tarvittaessa vain osittain mutta ei kuitenkaan alle minimitarjoukseen. Jos aggregoitu Säättotarjous tilataan osittain, tehdään säätökauppa eri resursseista tarjottujen tehomäärien suhteessa.

Samanhintaiset Säättotarjoukset Fingrid tilaa tapauskohtaisessa järjestyksessä ottaen huomioon muun muassa Säättotarjousten koon ja tarjotun resurssin sijainnin.

Fingrid tilaa säädön puhelimitse tai lähettämällä tilaussanomana Säättösähkömarkkinaosa-puolelle. Tilauksessaan Fingrid ilmoittaa tehon, säädön alkamisajankohdan ja Säättotarjouksen hinnan. Mikäli erillistä ilmoitusta säädön päättymisestä ei tehdä, katsotaan säädön päättyvän käyttötunnin lopussa. Säädön tilauksen sisältämä informaatio on esitetty tarkemmin *Fingridin säätötarjous ja tarjouksen tilaus ohjeessa*.

Mikäli Säättötarjousten jättämisen määräajan jälkeen (45 minuuttia ennen käyttötuntia) käy ilmi, ettei tarjottua säätöä voida toteuttaa resurssiin kohdistuneen vian takia tai se voidaan vian takia toteuttaa ainoastaan osittain, on Säättösähkömarkkinaosapuolen ilmoitettava tästä välittömästi Fingridille. Jos edellä mainittua ilmoitusta ei ole tehty ennen Fingridin tekemää tilausta, Säättötarjous käsitellään normaalisti.

Säättösähkömarkkinaosapuoli on velvollinen ilmoittamaan tilattujen säätöjen määrän tasevastaavalleen ennen kyseisen säädön alkamista.

2.4 Säättösähkön hinnoittelu

Säättösähkön hinnat määräytyvät pohjoismaisilla Säättösähkömarkkinoilla toteutettujen säätöjen perusteella. Jokaiselle käyttötunnille määritetään ylös- ja allassäättöhinta seuraavasti:

- Ylössäättöhinta on kalleimman käytetyn ylössäättötarjouksen hinta, kuitenkin vähintään vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hinta.
- Allassäättöhinta on halvimman käytetyn allassäättötarjouksen hinta, kuitenkin enintään vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hinta.

Mikäli sähköjärjestelmän tila mahdollistaa Säättötarjousten tilauksen hintajärjestyksessä, tulee säätösähkön hinta yhtäläiseksi eri tarjousalueilla. Muussa tapauksessa säätösähkön hinnat eriytyvät eri tarjousalueilla.

Jos Suomen Säättötarjouksia joudutaan jättämään käyttämättä (hyppäämään yli) tarjousalueiden välisen tai toisen tarjousalueen sisäisen pullonkaulan takia, jää Suomen säätöhinnaksi pohjoismaisilla Säättösähkömarkkinoilla viimeksi tilatun säädön hinta ennen ylihyppäystä.

Suomen Säättösähkömarkkinat voivat eriytyä pohjoismaisista Säättösähkömarkkinoista myös Suomen tasepoikkeaman vuoksi. Tällöin Fingrid huolehtii Suomen tehotasapainon ylläpidosta tekemällä säätötoimenpiteitä Suomessa ja säätösähkön hinta määräytyy Suomessa toteutettujen säätöjen perusteella. Myös tilanteessa, jossa Suomi on eriytynyt omaksi säätöalueekseen, Säättötarjoukset käytetään hintajärjestyksessä (pois lukien tehoreservi- ja varavoimatarjoukset), mikäli Suomen sähköjärjestelmän tilanne sen sallii. Jos edellä mainitussa tilanteessa sähköjärjestelmän tilanteen vuoksi jotain Säättötarjousta ei voida käyttää, kyseistä Säättötarjousta ei huomioida.

2.5 Säättöenergioiden toteaminen taseselvityksessä

Säättösähkömarkkinaosapuolen tuntienenergiataseeseen syntyy säätökaupasta sähköenergian toimitusta Fingridin ja Säättösähkömarkkinaosapuolen tasevastaavan välille. Tästä muodostuva tuntienenergiamäärä lasketaan säätötehon ja käyttöajan tulona.

Säättökaupat vaikuttavat Säättösähkömarkkinaosapuolen tasevastaavan taseeseen, ja muodostuneet kaupat otetaan automaattisesti huomioon Säättösähkömarkkinaosapuolen tasevastaavan taseselvityksessä. Tuotannosta tilattu Säättötarjous huomioidaan tuotantotaseessa ja vastaavasti kulutuksesta tilattu Säättötarjous huomioidaan kulutustaseessa.

2.6 Erikoissääto

Fingrid voi tilata Säättötarjouksia myös erikoissäättöön. Erikoissäätdöllä tarkoitetaan Fingridin Säättösähkömarkkinoilla tilaamaa säättöä, joka tilataan muusta syystä kuin tasehallinnan tarpeista. Fingrid käyttää tähän tarkoitukseen siirtotilanteen kannalta sopivia Säättötarjouksia, ja niitä ei välttämättä käytetä hintajärjestyksessä.

Jos Fingrid tilaa Säättötarjouksia jonkin muun kuin pohjoismaisen järjestelmän tarpeisiin, käsitellään ne aina erikoissäättönä.

Erikoissäätdöt hinnoitellaan Säättötarjouksen mukaisesti, kuitenkin niin, että hinta ylössäätdölle, jota käytetään erikoissäättötarkoitukseen, on vähintään sama kuin kyseisen tunnin ylössäättöhinta. Vastaavasti hinta alassäätdölle, jota käytetään erikoissäättötarkoitukseen, on enintään sama kuin kyseisen tunnin alassäättöhinta.

Erikoissäättöä ei oteta huomioon säättösähkön hinnan muodostamisessa.

2.7 Säättötarjouksen epäonnistunut aktivointi

Mikäli Säättösähkömarkkinaosapuoli toistuvasti ilman hyväksyttävää syytä epäonnistuu aktivoimaan Säättötarjouksen Fingridin tilauksen mukaisesti Fingridin kirjallisista huomautuksista huolimatta, voidaan Säättösähkömarkkinaosapuolelta evätä määräaikaaisesti Säättösähkömarkkinoille osallistuminen.

3 MAKSUT

3.1 Energiamaksu

Fingrid maksaa Säättösähkömarkkinaosapuolelle ostamastaan säättösähköstä energiamaksun, joka lasketaan kertomalla kullakin tunnilla Säättösähkömarkkinaosapuolelta tilattu energiamäärä aina kyseisen tunnin ylössäättöhinnalla.

Fingrid veloittaa Säättösähkömarkkinaosapuolta myymästään säättösähköstä energiamaksun, joka lasketaan kertomalla kullakin tunnilla Fingridin toimittama energiamäärä aina kyseisen tunnin alassäättöhinnalla.

Erikoissäätdöstä maksetaan tai veloitetaan kohdan 2.6 mukainen korvaus.

3.2 Arvonlisävero sekä muut välilliset verot ja maksut

Tässä sopimuksessa mainittujen maksujen lisäksi Säättösähkömarkkinaosapuolen laskuihin lisätään kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero sekä muut sopimukseen kohdistuvat verot ja viranomaisten määräämät maksut.

4 MAKSUEHDOT

4.1 Energiamaksu

Jos Säättösähkömarkkinaosapuoli on tasevastaava, laskutus tapahtuu eSett Oy:n suorittaman tasesähkölaskutuksen yhteydessä.

Jos Säättösähkömarkkinaosapuoli ei ole tasevastaava, Fingrid lähettää laskun Säättösähkömarkkinaosapuolelle viimeistään kuuden viikon kuluessa toimitushetkestä. Laskun eräpäivä on 14 vrk laskun päiväyksestä. Viivästyskorko on voimassaolevan korkolain mukainen. Jos Fingridin saatava ylittää 100 000 €, voi Fingrid lähettää laskun välittömästi.

4.2 Muistutukset

Säättösähkömarkkinaosapuoli tekee laskua koskevat muistutukset tarvittaessa kirjallisesti. Fingrid tarkistaa laskun ja lähettää Säättösähkömarkkinaosapuolelle tarvittavan oikaisulaskun viivytyksettä. Muistutus ei vapauta Säättösähkömarkkinaosapuolta maksuvelvollisuudesta eräpäivänä, ellei tapauskohtaisesti toisin sovita.